

Ortaokul 8.Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı*

A New Methodological Approach Applied in the 8th Grade Visual Arts Education Process: Multiple Intelligence Theory

Tuğrul KARAGÖZ

Milli Eğitim Bakanlığı, Görsel Sanatlar Öğretmeni
ORCID: 0000-0001-9901-846X

Dr. Öğr. Ayşe OKUR

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, , Resim-İş Eğitimi Bölümü Meram/Konya
ORCID: 0000-0003-2828-7704

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; ortaokul sekizinci sınıf görsel sanatlar eğitiminde uygulanan çoklu zekâ alanlarına dayalı etkinliklerin öğrenciler üzerindeki başarısı, tutumu ve kalıcılığa olan etkisini belirlemektir. Çalışmada deneysel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Kırşehir ili Mucur İlçesindeki Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulunda öğrenim gören 8.sınıf şubelerinden 8-C (29) ve 8-E (29) çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Dört hafta süren uygulama sürecinde dersler görsel sanatlar kültürü öğrenme alanının “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliği ile yürütülmüştür. Bu amaç doğrultusunda; Çoklu Zeka alan etkinliklerinin yürütüldüğü deney grubuna 2 saatlik teorik dersin sonunda 6 saatlik uygulama yapmışlardır. Kontrol grubu ile dersler, öğrenme alanının kazanımına yönelik geleneksel öğretim programı uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak öğrencilerin başarıya olan etkisini ölçmek için başarı testi kullanılmıştır. Öğrencilerin görsel sanatlar eğitim uygulamasına karşı duyuşsal davranışlarını tespit etmek hedefi ile tutum testi kullanılmıştır. Öğrenilen bilgilerin kalıcılığını belirlemek için kalıcılık testi uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler t-test ile SPSS 17 paket programında analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda yapılan istatistikî çözümlenelerde; Çoklu Zekâ Kuramına dayalı öğretimin uygulandığı deney grubunun tutum, başarı ve kalıcılık puanları kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çoklu zekâ teorisi, eğitim, görsel sanatlar, sanat, sanat eğitimi.

ABSTRACT

The purpose of this research; To determine the effect of activities based on multiple intelligence fields applied in secondary school eighth grade visual arts education on students' success, attitude and permanence. Experimental research pattern was used in the study. The study group of the study was determined as the 8-C (29) and 8-E (29) study group from the 8th grade branches of Martyr Teacher Hüseyin Aydemir Hürriyet Secondary School in Mucur District of Kırşehir province in the 2018-2019 academic year. During the four-week implementation period, the lessons were carried out with the activity of the field of learning visual arts culture ‘If You Were You, How Would You Do It’. In accordance with this purpose; At the end of the 2-hour theoretical lesson, they applied 6 hours of practice to the experimental group in which the field activities were conducted. With the control group, the traditional curriculum was applied to the learning area. Achievement test was used as a data collection tool to measure the effect of students on achievement. Attitude test was used to determine the affective behaviors of students towards visual arts education practice. A retention test was applied to determine the permanence of the learned information. The data obtained in the study were analyzed with the t-test in SPSS 17 package program. In the statistical analysis made as a result of the research; It was observed that the attitude, achievement, and permanence scores of the experimental group in which the instruction based on Multiple Intelligence Theory was applied were higher than the control group.

Keywords: Multiple intelligence theory, education, visual arts, art, art education.

NOT: Bu makale Tuğrul KARAGÖZ’ün “Ortaokul 8.Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı” isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

1.GİRİŞ

Ülkemizde sanat eğitimi denilince ilk akla gelen görsel sanatlar dersi. Görsel sanatlar dersi ile öğrencilere sanatın ve sanatçının önemini yanında, kendi gelişimleri içinde yararlı olan

temel sanat eğitimi bilgileri verilmektedir. Bu nedenle ilgili kurumlarca sanat eğitiminin çocuğa ve gence kazandırdığı değerler dikkate alınarak, eğitimin her aşamasında uygun programlar hazırlanması sağlanmalıdır. Her ne kadar ülkemizde eğitim denilince çocukları sınavlara hazırlayan dersler akla gelmekteyse de, bir çocuğun gelişiminde bu dersler kadar görsel sanatlar dersi de önemlidir. Bilimsel araştırmalar ortaya çıkarmıştır ki, beyinin sağ ve sol yarım kürelerinin farklı özellikleri vardır. Beynin sol yarım küresi çözümsel, sözel, sayısal, akılcı, mantıki düşünme şekillerini geliştirir iken, sağ yarım küresi ise sentezci, sözel ve akılcı olmayan, sezgisel düşünme şekillerine dönüktür. Eğitim programları tek yönlü hazırlanırsa çocuğun gelişimi yarım kalır. İnsan beyni her iki yarım küresiyle bir bütünü oluşturur. Eğitim sistemi içinde alacağı vasıflı bir sanat eğitimi, hangi sahada olursa olsun öğrencinin gelişimine katkı sağlayacaktır (S. Buyurgan ve U. Buyurgan, 2007: 17-18).

Görsel sanatlar eğitimi, yakın zamanlara değin doğru şekilde bilinmediği gibi, yalnızca kabiliyetli kimselere mahsus bulunan veya öğrencilerin dinlenmesini amaç edinen bir eğitim faaliyeti değil, içerisinde zihinsel, duyuşsal ve de devinimsel öğrenmelerin mevcut olduğu bir eğitim sahasıdır (Ayaydın, 2010: 242).

Eğitim sahanın paradikması olan, öğrenmeyi zihinsel, duyuşsal, devinimsel ve görsel zeka ile açıklayan Çoklu Zeka Teoricisi H.Gardner teorinin geliştirilmesi sürecinde, dahiler ve üstün yetenekli kişiler, beyinlerinde hasar bulunan hastalar, otistikler, normal çocuk ve yetişkinler, farklı dalların uzmanları ve farklı kültürlerdeki kişiler ile yapılmış araştırmalardan elde edilen veriler analiz edilmiştir (Coşkungönüllü, 1998: 31). Bu veriler neticesinde H. Gardner (1983) “*Frames of mind: The Theory of Multiple Intelligences*” isimli kitabında zekanın, 2 değil de (o tarihteki verilere göre) 7 yönü olduğunu belirtmiştir. Kişilerin geleneksel zeka anlayışında olduğu gibi, yalnızca matematik ile dilde başarı elde ettikleri taktirde zeki kabul edilmelerinin aksine olarak; sporda, müzikte, dansa, resimde, iletişimde kendini belli edenlerin ve de kendisini iyi tanıyanların da “zeki” olduklarını savunmuştur (Ayaydın, 2005: 50). Bu teori, kişinin ilgilerini, kabiliyetlerini, gizil güçlerini meydana çıkarmak suretiyle ilerletebilmeyi amaçlayan, her insanın farklı sahalara ilişkin zekaya sahip bulunduğunu savunan, çocukların öğrenmesinde fırsat ve de seçme haklarını arttıran bir görüşür (Pekdemir, 2011: 155). Zekanın niteliği ve ne olduğu üstüne yapılmış olan çalışmalar, öğrenme faaliyetleri üstünde yoğunlaşınca bireylerin ilgilerine, gereksinimlerine göre, oluşturulmuş olan eğitim modelleriyle öğretme ve öğrenme stratejileri de çeşitlenmiştir. Çoklu zeka teorisi, ortaya atılmadan evvel teorinin ana etmenlerini öğretme ve öğrenme yöntemlerinin içinde görme mümkündür. Çoklu Zeka Teorisiyle öğrenci merkezli olan eğitime uygun bir zeka ile zeka gelişimi düşüncesi teşkil edilmiştir (Soylu, 2011: 16).

1.1.Gardner’ın geliştirdiği Çoklu Zeka Teorisinin zeka alanlarına genel bir bakış

1.1.1.Sözel Zeka

Bu türdeki zeka, başkalarına bir işi yaptırma için ikna etme, bilgiler sunma ve dilin nitelikleri hakkında bilgi sahibi olma gibi dille ilişkili tüm etkinlikleri kapsar. Bu tip zekaya sahip bulunan kimseler, ana dillerinin yanında öteki dillerde de kendi fikirlerini etkin ifade edebilme ve başka kimseleri anlama niteliklerine sahiptirler. Bu kimseler; işiterek, konuşarak ve de sözcükleri görerek en iyi öğrenirler (Arı ve Saban, 2000: 127). Yine en detaylı şekilde incelenmiş olan zekadır. Bu yüzden de dil zekasının gelişimini incelerken ve beyin hasarı halinde dil becerilerinin zarar görmesi üzerinde dururken, nispeten daha sağlam bir zemine basmış oluyoruz. İnsan dilinin, kültürlerarası farklılıklarının ve dilin başka insan zekalarıyla ilişkisine ilişkin edinilmiş bir bilgi daracağı da mevcut (Gardner, 2010: 109).

1.1.2.Matematiksel Zeka

Bu tip zekaya sahip olan kimseler; mantıksal kurallara sebep sonuç ilişkilerine, varsayımlar bina etmeye, sorgulama benzeri soyut işlemlere karşı çok duyarlıdırlar. Bu zekası kuvvetli olan

kişiler, varlıkları belirli kategorilere ayırıp, olayların arasında mantık ilişkileri kurarak, varlıkların belirli noktalarını sayısal olarak kavramsallaştırarak ve hesaplayarak, olaylar arasında bazı somut olmayan ilişkiler üstünde kafa yormak suretiyle iyi öğrenirler (Saban, 2004: 8).

1.1.3.Görsel Zeka

Bu tip zeka alanına sahip olan kimselerde; imgeler, resimler, biçimler ve çizgiler ile düşünme, üç boyutlu varlıkları algılamayarak muhakemede bulunma becerisi hakimdir. Bu tür zekası yüksek insanlar çok iyi gözlemcidirler, problem çözme, hatırlama amaçlı kullanırlar. Bu işlemler esnasında görsel bir sembolik dil de oluştururlar (Yavuz, 2009: 92).

1.1.4.Müziksel Zeka

Bu zeka; melodilere, seslere karşı duyarlık gösterebilme kabiliyetidir. Ritmik kavramları tanıyarak kullanma, etraftan gelen sese ve müzik enstrümanlarına karşı duyarlık kapasitelerini içerir. Müziksel zekası yüksek insanlar ellerine aldıkları müzik enstrümanında kendileri, sesleri çıkarabilir, belli besteleri çalabilir, notaları basabilir, notasını görmediği müziği tanıyabilir. Müziksel zeka bakımından özel ilgiye sahip insanlar çalışır iken tempo ve ritim tutar. Seslere dönük duyarlıdır. Besteleri kolayca öğrenir. Şarkı söylemeyi, mırıldanmayı ve de dinlemeyi sever (Yavuz, 2009, s. 204). Bu zeka türüne sahip olan kişiler, ritimleri algılayıp, tekrarlama ve tasarlamada mahirdirler. Dinledikleri bir şarkıdaki ritmi kolaylıkla fark ederler. Yine bu kimseler yeni öğrenmiş oldukları bir dile ait telaffuzu yakalamada oldukça kabiliyetlidirler (Özden, 2003: 116).

1.1.5.Bedensel Zeka

Bu zeka alanı, bütün vücut ve ellerle ilişkili olan zeka türüdür. Bir başka ifadeyle bu zeka, beden hareketlerini kontrolü ve yorumlamayı, fiziksel varlıkları manipüle etmeyi ve vücutla zihnin arasında da bir uyum meydana getirmeyi sağlar (Bümen, 2005: 14).

1.1.6.Sosyal Zeka

Bu zeka alanı, farklı karakterlere sahip insanlarla kolay şekilde iletişimde bulunabilme, kişilerle birlikte çalışabilme, kişileri idare edebilme ve onları ikna edebilme yetisidir. Bu zeka tipi, öteki insanla sözsüz ve sözlü iletişim kurma, grup içerisinde işbirliği içinde çalışabilme, diğer insanların duygularını anlayabilme empati kurabilme, insanlardaki ruh hali, huylar, yönelimler gibi özelliklerin farkında olarak bunları etkili yönetebilme gibi insanların arasındaki ilişki farklılıklarını da ortaya çıkarır (Yavuz, 2009: 166).

1.1.7.İçsel Zeka

Bu zeka, bir bireyin kendini tanıması ve kendisiyle ilgili sahip bulunduğu bu bilgi ve anlayışla etrafına uyumlu davranışları sergileme yetisidir. Bir başka ifadeyle, bu zeka, bireyin kendini tanıması, kim olduğu ve ne yapmayı istediğini ya da çeşitli durumlarda nasıl davranarak, nelere yönelmesi ve nelerden uzak durması gerekliliğini bilmesi ve tüm bunlara bağlı olarak ise yaşamında doğru kararları vermesidir (Saban, 2004: 13).

1.1.8.Doğacı Zeka

Bu zeka alanı, çoklu zeka teorisine için eklenen son zeka sahasıdır. Bu zeka 1995'te tabiattaki bütün canlılar tanıma, araştırma, ve de canlıların yaratılışları üstüne düşünme yetisi olarak tanımlanmış ve bir zeka türü kabul edilmiştir. Bu zekaya sahip insanlar tabiattaki her canlının yaşamına ilgi duyarlar (Yavuz, 2009: 217).

Sanat ile zeka arasında bir ilişkinin bulunup bulunmadığı ve varsa da ne tür bir ilişki olduğu, bu alanla ilgili en çok merak edilen konular arasında yer almadığından bahsetmiştir. Sanat için zeka gerekir mi? Ya da "Bir tür sanatsal zeka mı var?" gibi sorular çoğu zaman tartışma konusu olmuştur. Sanat çoğu zaman sezgilerin ve duyguların ürünü olarak kabul edilse de sanatta zekanın yeri önemlidir. Leonardo da vinci; "zeka ile elin birlikte çalışmadığı yerde ne sanat, ne de sanatçı

vardır” diyerek yaşadığı dönemin imkanları ölçüsünde zeka ile sanat ilişkisine dikkat çekmektedir (Ayaydın, 2009: 76-77).

2.YÖNTEM

Bu bölümde; yapılan araştırmanın modeline, ölçme araçlarına ve ölçme güvenirliğine, ölçüm yorum ve kullanımlarının geçerliliğine, bilgilerin toplanmasına, çözümlenmesine ve yorumlanmasına dair olan bilgilere ve de açıklamalara yer verilmiştir.

2.1.Araştırmanın Deseni

Ortaokul sekizinci sınıflar görsel sanatlar dersinde Çoklu Zeka Teorisine bağlı öğretimin uygulanması ve uygulanan Çoklu Zeka Kuramına dayalı öğretimin görsel sanatlar eğitimi alan öğrencilerin başarı, tutum ve kalıcılığına etkisi belirlemek amacıyla araştırmanın niteliği ve amacı nedeniyle “deneysel desen” tercih edilmiştir. Bilimsel yöntemlerin içerisinde en net sonuçların elde edilmiş olduğu araştırmalar deneysel araştırmadır. Nitekim araştırmacı, karşılaştırılabilir işlemleri uygular ve daha sonraysa bunların etkilerini analiz eder, bu tip bir araştırmanın neticelerinin araştırmacıyı en net olan yorumlara götürmesi beklenilir. En basit deney türünde, kıyaslanması gerekli olan iki farklı yöntem mevcuttur. Öğrencinin bu yöntemlerde yaşı, yetenek seviyesi, not düzeyi, materyaller ve de öğretmenin hususiyetleri benzeri değişkenler değerlendirilir ve sonuca etki edebilecek diğer (dışarıdan gelen) bütün değişkenler ise kontrol altına alınmaya çalışılır. Bu tip kontrol yöntemleri, dersleri aynı veya yakın ilişkili olan zaman kesitlerinde devam ettirmeyi, yine iki grupta da aynı veya benzer materyalleri kullanmayı, aynı yaşla aynı sınıf seviyesinde olan öğrencileri kıyaslamayı içerebilir (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Özcan, Karadeniz, Demirel, 2014: 17). Bu araştırmada, uygulanan deneysel işlemin etkililiğinin belirlenmesi amacıyla ön test-son test kontrol gruplu desene göre tasarlanmıştır. Bu desende aynı katılımcılar bağımlı değişken üzerinde iki kez ölçüldüğü için ilişkili bir desendir. Deney (8-C Sınıfı) ve kontrol grupları (8-E Sınıfı) araştırmacı tarafından random yoluyla belirlenmiştir. Deney grubu öğrencilerine Çoklu Zeka Teorisi etkinlikleri, kontrol grubu olan öğrencilere ise mevcut sanat dersinin öğrenme programına göre, uygulama yapılmıştır.

Bu amaçla kontrol ve deney grubu arasındaki farklılıklar karşılaştırılarak araştırmanın problemine yanıt vermeye çalışılmıştır. Kontrol ve deney gruplarındaki öğrencilere görsel sanatlar dersinde öğretilen konulara başlanmadan önce bu derse karşı tutumlarını ve ön bilgilerini ölçme adına ön test tutum ve ön test başarı ölçeğinin uygulaması yapılmıştır. Ön test başarı ve ön test tutum ölçeğinin uygulamasını izleyen haftadan başlayarak deney grubunda ki öğrenci grupları ile haftada 2 ders saati (2 x 40 dakika) olmak şeklinde 4 hafta süresince Çoklu Zeka Teorisine bağlı etkinlik uygulamasıyla dersler işlenmiştir. Yine aynı süre içerisinde kontrol grubu olan öğrencilereyse 2 ders saati (2 x 40 dakika) şeklinde 4 hafta süresince bu dersin normal öğretim programına göre, dersler işlenmiştir. Deney (8-C Sınıfı) ve kontrol (8-E Sınıfı) grupları deneysel çalışma sürecinin ardından son test başarı testi uygulaması yapılmıştır. Öğrencilerin derse karşı tutumlarını belirlemek adına son test uygulaması yapılmıştır. Takibi yapılan kontrol ve deney grubundaki öğrencilerin son test başarı ve tutum ölçeği uygulaması ardından grup öğrencilerin öğrenmiş oldukları bilgilerin kalıcılığa olan tesirini tespit etme adına 3 hafta (21 gün) sonra başarı testi uygulamasından kalıcılık testi uygulanmıştır.

2.2.Çalışma Grubu

Bu araştırmadaki çalışma gruplarını 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Kırşehir ili Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulu 8-C Sınıfı (29 Öğrenci) ile 8-E (29 Öğrenci) şubelerinde öğrenim gören öğrencilerden oluşturmaktadır. Hangi şubenin kontrol hangisinin deney grubu olacağı araştırmacı tarafından random yoluyla (rastgele) belirlenmiştir. Buna göre 8/C (29 Öğrenci) şubesi deney grubu, 8/E (29 Öğrenci) şubesi kontrol grubu şeklinde belirlenmiştir.

2.3.Veri Toplama Araçları

2.3.1.Çoklu Zeka Envanteri

H. Gardner'ın Çoklu Zeka Teorisinin 8 zeka alanı üzerinde araştırmalarıyla geliştiren Özden'in (2003) "Çoklu Zeka Kuram Envanteri" araştırma sürecinde uygulanmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen veriler Özden'in (2003) "Değerlendirme Tablosu" ile deneklerin zeka alanları belirtilmiştir.

2.3.2.Başarı Testi

Başarı testi, 8. sınıf öğrencilerin görsel sanatlar dersi başarısını belirlemek için araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Uygulanan başarı testinde ki sorular 2018 yılında MEB tarafından yayımlanan görsel sanatlar dersi (1-8. Sınıflar) öğretmen kılavuz kitabına yer alan "Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız" ünitesinin amaçları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

Testin güvenilirliğini belirlemek amacıyla uygulamaya başlanmadan önce Kırşehir ili Mucur ilçesinde bulunan Ş.Ö.H.A. Hürriyet Ortaokulunda 8-A ve 8-D şubelerinde pilot çalışma yapılmıştır. Pilot uygulamanın neticesinde elde edilmiş olan cevap kağıtları test geliştirme tekniklerinden yararlanılmak suretiyle işleme tabi tutulmuştur. Testin tamamında yer alan ayırt edici sorular 0,30'un üzerinde olduğu tespit edilmiş olup testte toplam 20 soru yer almıştır. Güvenirlilik analizi sonuçlarına göre KR 20 güvenilirlik kat sayısı 0,87 bulunmuştur. Buna göre 20 sorudan oluşan testin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir. Testte deneme amaçlı 20 çoktan seçmeli soru hazırlanmıştır. Testte mevcut olan her soru için, doğru yanıtla (1) yanlış ve boş bırakılan ya da birden çok işaret alan olan yanıtlara (0) puan verilmiştir. En yüksek puan 100 dür. Hazırlanan bu test sürecin başında ve sonunda kontrol ve deney gruplarına başarı testi şeklinde uygulanmış, üç hafta (21 gün) sonra öğrenilen bilgilerin kalıcılığını belirlemek amacıyla üçüncü defa tekrar uygulanmıştır.

Tablo 1. Başarı Testinin Güvenirlilik Katsayısı

Güvenirlilik Katsayısı (Cronbach's Alpha Katsayısı)	Madde Sayısı
0,87	20

Başarı testinin Tablo 1'de de görüldüğü gibi güvenilirlik katsayısının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

2.3.3.Tutum Ölçeği

Ortaokul 8. sınıf öğrencilerin görsel sanatlar dersine karşı olan tutumlarını belirleme adına Alakuş'un (2002) deney grubu öğrencilerin ilgilerinin tespiti ve nedeni ile doktora tez çalışmasında test edilen tutum ölçeği deney ve kontrol grubu öğrenciler ile bilimsel çalışmada uygulamalı olarak kullanılmıştır. Bu çalışma için örnek uygulama test tutum ölçeği Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı (0,88) şeklinde bulunmuştur. Buna göre, ölçeğin çalışmada kullanılması noktasında yeterli düzeyde güvenilirliğe ve geçerliğe sahip bulunduğu kabul edilerek deney ve kontrol gruba öğrencilerde kullanılmıştır. Aşağıdaki tablo 2'de güvenilirlik katsayısı verileri paylaşılmıştır.

Tablo 2. Tutum Ölçeğinin Güvenirlilik Katsayısı

Güvenirlilik Katsayısı (Cronbach's Alpha Katsayısı)	Madde Sayısı
0,88	30

Tutum testinin Tablo 2'de de görüldüğü gibi güvenilirlik katsayısının yüksek olduğu tespit edilmiştir

3.VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmada ki uygulanan testlerin, anketlerin istatistiksel analizleri SPSS 17 programından yararlanılmıştır. Bağımlı iki gruba (Kontrol ve Deney Gruba uygulanan son ve ön test) karşılaştırılmasında eş yapma “t” testi (pairent two samples t test) kullanılmıştır. Bağımsız iki grubun (Bağımlı kontrol ve de deney gruplarına uygulanmış olan ön ve son test sonucunda) ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığının karşılaştırılmasında “t” testi (independent two samples t test) kullanılmıştır.

Ön test ve son test kontrol gruplu desende, deneysel işlemin etkililiğini belirleyebilmek amacıyla kullanılan yöntemlerden biri artış/değişim puanlarına dayalı fark analizi yöntemidir. Bu yöntemde, katılımcıların ön test puanları ile son test puanları arasındaki fark (artış/değişim) hesaplanarak elde edilen fark puanlarının deney ve kontrol gruplarına göre karşılaştırılması yapılmaktadır (Büyüköztürk, 2011).

4.BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ait bulgular ve yorumlar alt problemlerdeki sıralanarak verilmiştir. Tablolardan elde edilen bilgi ve veriler doğrultusunda yorumlar yapılmıştır.

4.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersinde görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde Çoklu Zeka Teori esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin başarı testi ile akademik başarı puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır? Sorusuna cevap aranarak ulaşılmıştır.

4.1.1.Deney ve kontrol gruplarının öntest başarı puanları

Çoklu Zeka alanlarına göre öğretimin deney grubu ile görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı öğretimin yapıldığı kontrol grubunda yer alan öğrencilerin öntest başarı puanlarına ait bulgular Tablo 3’te belirtilmiştir.

Tablo 3. Deney ve kontrol sınıflarının öntest başarı puanlarının mukayesesine ait ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları

Grup	N	\bar{X}	Sx	Sd	t	p
Deney	29	34,14	11,96	56	2,08	0,042*
Kontrol	29	28,10	10,04			

* p<0,05

Yukarıdaki tablo da gösterilen veriler üzerine, deney gurubunun öntest puan ortalaması ($\bar{X} = 34,14$) kontrol grubu öntest puan ortalamasından ($\bar{X} = 28,10$) daha yüksek olarak elde edilmiştir. Elde edilen bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($t_{56} = 2,08$; $p = 0,042 < 0,05$). Deney ve kontrol gruplarının öntestleri arasında elde edilen farklılık, başarı durumlarının deney öncesinde benzer olmadığını göstermektedir.

4.1.2.Deney ve kontrol gruplarının öntest başarı ve sontest başarı puanlarına ait betimsel bulgular

Deney ve kontrol gruplarının öntest başarı puanlarından elde edilen bu bulgulardan hareketle, öntest etkisini kontrol altına alınıp deneysel işlemin etkisini belirleyebilmek için her

grubun (deney-kontrol) kendi içinde öntestten sonteste olan puan artışları dikkate alan öntest başarı ve sontest başarı puanlarına ait betimsel bulgular Tablo 4'te belirtilmiştir.

Tablo 4. Deney ve kontrol gruplarının başarı öntest-sontest puanlarına ilişkin betimsel analizler

Grup	N	Öntest				Sontest			
		Min.	Mak.	\bar{X}	Sx	Min.	Mak.	\bar{X}	Sx
Deney	29	10	55	34,14	11,96	55	100	87,07	11,99
Kontrol	29	5	50	28,10	10,04	25	75	49,31	14,19

Tablo 4'te görüldüğü üzere, deney grubunun öntest puan ortalaması $\bar{X} = 34,14$ ve standart sapması $Sx = 11,96$ iken, kontrol grubunun öntest puan ortalaması $\bar{X} = 28,10$ ve standart sapması $Sx = 10,04$ olarak elde edilmiştir. Sontest puanları dikkate alındığında, deney grubunun başarı sontest puan ortalaması $\bar{X} = 87,07$ ve standart sapması $Sx = 11,99$ iken kontrol grubunun sontest puan ortalaması $\bar{X} = 49,31$ ve standart sapması ise $Sx = 14,19$ 'dur.

4.1.3. Deney ve kontrol gruplarının öntest başarı ve sontest başarı puan değişimlerinin/gelişimlerinin karşılaştırılması

Aşağıda tablo 5'de deney ve kontrol gruplarının başarı öntest ve sontest başarı puan değişimlerinin arasındaki farklılığa ait ilişkisiz örneklem t-testi bulguları verilmiştir.

Tablo 5. Deney ve kontrol gruplarının başarı öntestten sonteste olan puan değişimlerinin/ gelişimlerinin karşılaştırılmasına ait ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları

Grup	N	\bar{X}_{fark}	Sx	Sd	T	p
Deney	29	52,93	16,06	56	7,69	0,000*
Kontrol	29	21,21	15,33			

* $p < 0,05$; \bar{X}_{fark} : sontest-öntest

Tablo 5'te ifade edildiği üzere, deney sınıfının öntestten sonteste olan puan artışı ortalaması $\bar{X} = 52,93$ iken kontrol sınıfının öntestten sonteste olan puan artışı ortalaması $\bar{X} = 21,21$ 'dir. Tespit edilen bu ayırt edicilik sayısal olarak anlamlıdır ($t_{56} = 7,69$; $p = 0,042 < 0,05$). Tespit edilen veriler, yapılan deneysel işlemin öğrencilerin başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifade ile Çoklu Zeka Teorisi temel alınarak uygulanan öğretimin, öğrencilerin görsel sanatlar dersi başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğu söylenebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersinde, görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan "Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız" etkinliğinin işlenişinde Çoklu Zeka Teorisi esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin kalıcılık testi ile akademik başarı puanlarının kıyaslanmasında anlamlı düzeyde farklılık mevcut mudur? Sorusuna cevap aranarak ulaşılmıştır.

4.2.1. Deney/kontrol gruplarının başarı testi sontest ve kalıcılık puanlarının karşılaştırılması

Araştırma kapsamında, deneysel işlemin etkisinin deney sonrasında devam edip etmediğinin belirlenebilmesi için sontest başarı puanları ile kalıcılık testi puanları arasındaki farklılık dikkate

alınmıştır. Bu amaçla deney ve kontrol gruplarında (her grup kendi içinde) sontest kalıcılık testi kıyaslanmasına ait veriler Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Deney/kontrol gruplarının başarı testi sontest ve kalıcılık puanlarının karşılaştırılmasına ait ilişkili örneklem t-testi sonuçları

Grup	Test	\bar{X}	Sx	Sd	T	P
Deney	Sontest	87,07	11,99	28	-3,36	0,002*
	Kalıcılık	88,79	10,15			
Kontrol	Sontest	49,31	14,19	28	5,86	0,000*
	Kalıcılık	37,76	16,56			

* $p < 0,05$ Tablo 6’da görüldüğü üzere deney grubunun kalıcılık testi puan ortalaması $\bar{X} = 88,79$ iken, sontest puan ortalaması $\bar{X} = 87,07$ ’dir. Elde edilen bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($t_{28} = -3,36$; $p = 0,002 < 0,05$). Elden edilen bulgular, deney grubundaki katılımcıların sontesten sonra azda olsa puanlarında artış meydana gelmiştir. Elde edilen sonuçlar, deneysel işlemin etkisinin devam ettiğini göstermektedir. Kontrol grubuna ait bulgular dikkate alındığında, sontest puan ortalamasının ($\bar{X} = 49,31$) kalıcılık testi ortalamasından ($\bar{X} = 37,76$) anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmektedir ($t_{28} = 5,86$; $p = 0,000 < 0,05$). Ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersinde, görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde Çoklu Zeka Kuramı esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin kalıcılık testi ile akademik başarı puanlarının kıyaslanmasında anlamlı düzeyde farkın olduğu elde edilen bulgular sonucunda ulaşılmıştır. Deneysel işlemin uygulanmadığı kontrol grubunda öğrenmenin kalıcı olmadığı deney grubunda deneysel işlemin etkisinin devam ettiğini göstermektedir.

4.3.Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul 8. sınıf Görsel Sanatlar dersinde görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde çoklu zeka teorisi esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin görsel sanatlar dersine dönük tutumlarının arasında anlamlı bir farklılık mevcut mudur sorusuna cevap aranarak ulaşılmıştır.

4.3.1.Deney ve kontrol gruplarının ön test tutumlarına ait bulgular

Çoklu Zeka alanlarına göre öğretimin deney grubu ile görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı öğretimin yapıldığı kontrol grubunda yer alan öğrencilerin öntest tutum puanlarına ait bulgular Tablo 7’de belirtilmiştir.

Tablo 7. Deney ve kontrol gruplarının öntest tutum puanlarının karşılaştırılmasına ait ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları

Grup	N	\bar{X}	Sx	Sd	T	p
Deney	29	56,72	21,49	56	-0,36	0,723
Kontrol	29	58,24	8,05			

Tablo 7’de görüldüğü üzere, deney grubunun tutum öntest puan ortalaması ($\bar{X} = 56,72$), kontrol grubu öntest puan ortalamasından ($\bar{X} = 58,24$) daha düşük olarak elde edilmiştir. Ancak, elde edilen bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ($t_{56} = -0,36$ $p = 0,723 > 0,05$). Çoklu Zeka Kuramı esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin görsel sanatlar dersine dönük ön tutumlarının arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

4.3.2. Deney ve kontrol gruplarının ön tes tutumları ile son test tutumlarına ait betimsel bulgular

Çoklu Zeka Teori esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin görsel sanatlar dersine dönük ön tutumları ile son tutumlarına ait betimsel bulgular araştırılmıştır.

Tablo 8. Deney ve kontrol gruplarının tutum öntest-sontest puanlarına ilişkin betimsel analizler

Grup	N	Öntest				Sontest			
		Min.	Mak.	\bar{X}	Sx	Min.	Mak.	\bar{X}	Sx
Deney grubu	29	15	99	56,72	21,49	90	112	101,34	5,45
Kontrol grubu	29	38	79	58,24	8,05	15	99	56,62	21,46

Tablo 8’de görüldüğü üzere, deney grubunun tutum öntest puan ortalaması $\bar{X} = 56,72$ ve standart sapması $Sx = 21,49$ iken, kontrol grubunun tutum öntest puan ortalaması $\bar{X} = 58,24$ ve standart sapması $Sx = 8,05$ olarak elde edilmiştir. Sontest puanları dikkate alındığında, deney grubunun tutum sontest puan ortalaması $\bar{X} = 101,34$ ve standart sapması $Sx = 5,45$ iken kontrol grubunun sontest puan ortalaması $\bar{X} = 56,62$ ve standart sapması ise $Sx = 21,46$ ’dir.

4.3.3. Deney ve kontrol gruplarının öntest tutum ve sontest tutumlarının karşılaştırılması

Çoklu Zeka Teori esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin görsel sanatlar dersine dönük ön test tutumları ile son test tutumları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının değişimlerinin karşılaştırılmasına ait bulgular verilmiştir.

Tablo 9. Deney ve kontrol gruplarının öntestten sonteste olan tutum puanı değişimlerini/gelişimlerinin mukayese edilmesine ait ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları

Grup	N	\bar{X}_{fark}	Sx	Sd	T	P
Deney	29	44,62	19,12	56	8,82	0,000*
Kontrol	29	-1,62	20,79			

* $p < 0,05$; \bar{X}_{fark} : sontest-öntest

Yukarıdaki veriler üzerine, deney grubunun öntestten sonteste olan tutum puan artışı ortalaması $\bar{X} = 44,62$ iken kontrol grubunun öntestten sonteste olan tutum puan artışı ortalaması $\bar{X} = -1,62$ ’dir. Elde edilen bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($t_{56} = 8,82$; $p = 0,000 < 0,05$). Buradan hareketle, kontrol grubunun sontest puan ortalamasının önteste göre düştüğünü gösterirken, deney grubunun tutum puanlarının sonteste arttığını göstermektedir. Elde edilen bulgular, deney grubunda Çoklu Zeka Teori temel alınarak uygulanan deneysel işlemin öğrencilerin görsel sanatlara yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği göstermektedir.

Araştırma kapsamında tespit edilen verilere göre ortaokul 8. sınıf Görsel Sanatlar dersinde görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde Çoklu Zeka Teori esaslı öğretimin yürütüldüğü deney grubundaki öğrencilerin görsel sanatlar dersi üzerindeki başarısı, tutumu ve kalıcılığa olan etkisini artırdığı bulgusuna varılmıştır

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersinin görsel sanatlar kültür programının öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenmesinde Çoklu Zekâ Teorisi öğretim yönteminin uygulandığı deney grubu (8-C Sınıfı) ile mevcut görsel sanatlar dersi öğretim programına göre etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki (8-E Sınıfı) öğrencilerin başarı, kalıcılık ve tutumları arasında anlamlı fark olup olmadığı araştırmıştır. Bu amaçla başarı testi, kalıcılık testi ve tutum testinden elde edilen bulgular ışığında sonuçların tahlili yapılmıştır.

5.1.Problem alt cümlelerinde elde edilen bulguların olumluluğundan aşağıdaki sonuçlar sıralanmıştır

Ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar dersinin görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde Çoklu Zeka Teorisi esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin başarı testi ile akademik başarı puanları arasında anlamlı farklılığın varlığı tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılık elde edilen bulgularla, uygulanan deneysel işlemin öğrencilerin başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifade ile çoklu zeka kuramı temel alınarak uygulanan öğretimin, öğrencilerin görsel sanatlar dersi başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğu söylenebilir.

Kontrol grubundaki öğrencilerin kalıcılık testi ile akademik başarı puanlarının kıyaslanmasında anlamlı düzeyde farklılık mevcuttur. Elde edilen bulgularda deneysel işlemin uygulanmadığı kontrol grubunda öğrenmenin kalıcı olmadığını göstermekte olup, deney grubundaki katılımcıların son test sonrası azda olsa puanlarında artış meydana gelmiş olup, deney grubu katılımcılardan edilen sonuçlarda kalıcılık deneysel işlemin etkisinin devam ettiğini göstermektedir.

Kontrol grubundaki öğrencilerin görsel sanatlar dersine dönük tutumlarının arasında anlamlı bir farklılık vardır. Buradan hareketle, kontrol grubunun sontest puan ortalamasının önteste göre düştüğünü gösterirken, deney grubunun tutum puanlarının sontestte arttığını göstermektedir. Elde edilen bulgularda, deney grubunda Çoklu Zeka Teorisi temel alınarak uygulanan deneysel işlemin öğrencilerin görsel sanatlara yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği göstermektedir.

Uygulanan araştırmanın sonucunda, ortaokul sekizinci sınıf görsel sanatlar eğitiminde Çoklu Zekâ Teorisi temele alarak öğretimin yapıldığı deney grubu ile mevcut görsel sanatlar dersi öğretim programına göre etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin başarı, tutum ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığında Çoklu Zekâ Teorisine dayalı etkinliklerin daha etkili olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmadan elde edilen sonuçlar ışığında aşağıda ifade edilen önerilerde bulunulmuştur: Öğretmenlerin ders planlarını hazırlarken sınıftaki her bir öğrencinin farklı ilgi, yeteneklerinin olduğunu ve her bir öğrencinin hazırbulunuşluğu diğerinden farklı olduğunu göz önünde bulundurarak hazırlamadır ki öğrenemeyen öğrencinin kalmaması.

Öğrencinin sahip olduğu bilişsel, duyuşsal, psikomotor becerilerinin uygun koşullar ve imkanlar sağlandığı takdirde bilişsel, duyuşsal, psikomotor becerileri ortaya çıkacaktır.

Her öğrencinin birbirinden farklı bilişsel, duyuşsal, psikomotor becerilerinin olduğunu dikkate alarak bu farklılıklarına yönelik eğitim modelleri seçilmesi ve uygulanması.

Öğretmenler dersi uygularken tek bir öğretim yöntem ve tekniğe bağlı kalmak yerine, sınıftaki farklı zeka ve yeteneklere sahip öğrencilere hitap edecek farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak sınıftaki her bir öğrenciye bilgiyi öğretmeye esas almalıdır.

Çoklu Zeka Teorisine dayalı eğitimin başarıya ulaşması için ilk önce her bir dersin öğretim programlarının Çoklu Zeka Kuramına dayalı olarak yeniden hazırlanması ile beraber ders öğretmenlerinin de bu kuramı benimsemeleri gerekmektedir.

6.KAYNAKÇA

Alakuş, A. O. (2002). İlköğretim Okulları 6.Sınıf Resim-İş Dersi Öğretim Programındaki Grafik Tasarımı Konularının Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönetimiyle ve Bu Yönteme Uygun Düzenlenmiş Bir Ortamda Uygulanması. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Arı, R. ve Saban, A. (2000). Sınıf Yönetimi. Konya: Mikro Dizgi.

Ayaydın, A. (2002). İlköğretim Okullarındaki Sanat (Resim-iş) Eğitiminde Çoklu Zeka Kuramının Uygulanması. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ayaydın, A. (2005). İlköğretim Resim-iş Dersinde Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Öğretim Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim, Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ayaydın, Abdullah (2009).Eğitimde Çoklu Zeka Yansımaları ve Görsel Sanatlar, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 2 (13),52-62.

Ayaydın, A. (2010). Görsel Sanatlar Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme Süreci Üzerine. Milli Eğitim Dergisi, 40 (187) 242.

Ayaydın, A. (2018). Milli Eğitim Bakanlığı Görsel Sanatlar Öğretmenler İçin Klavuz, M.L, G.M.(Ed.), Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız (s.473-475) içinde. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2007). Sanat Eğitimi ve Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Bümen, T. N. (2005). Okulda Çoklu Zeka Kuramı. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Büyüköztürk, Ş. (2011). Deneysel Desenler: Öntest Sontest Kontrol Gruplu Desen ve Veri Analizi. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Büyüköztürk, Ş. Çakmak, K. E. & Akgün, E. Özcan, Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Coşkungönüllü, R. (1998). Çoklu Zeka Kuramı'nın 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Erişimine Etkisi. TED Ankara Koleji Eğitim Dergisi, 2 (1), 26-30.

Gardner, H. (2010). Çoklu Zeka Kuramı, Zihin Çerçevesi. İstanbul: Alfa Yayınları.

Pekdemir, Dalbudak, Z. (2011). Farklı Türdeki İlköğretim Okullarına Devam Eden Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının İncelenmesi. Kuramsal Eğitim Bilimi, 3 (1), 154-163.

Özden, Y. (2003). Öğrenme ve Öğretme. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Saban, A. (2004). Çoklu Zeka Teorisi ve Eğitim. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.

Soylu, B. (2011). Çoklu Zeka Kuramı Destekli Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönetiminin Öğrencilerin Tutum ve Performanslarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yavuz, E. K. (2009). Hayatı Bütünüyle Kucaklayabilmek İçin. İstanbul: Hayat Yayınları.